

ראיון שני עם יעקב מרום
17 במאי 1994
פרויקט תיעוד תולדות חיל-הים
מראינת: דניאלה רן

קלטת 1, צד ב',

ת. הגיוס שהיה לצבא הבריטי, והרבה זרועות, זה הגיוס לצי, הביא איתו עם השחרור של כל החיילים האלה ששירתו בצבא, מטען של מעל שלושים אלף [צריך לבדוק את המספר הזה] ישראלים עם מטען של ניסיון, לאו דווקא בשדה-הקרב, אבל בכל כוחות העזר, וזה ניסיון שהצטבר אצל האנשים האלה, שהיה לו ערך עצום.

אנחנו, כל הסוכנות, וכל המוסדות שהיו פה, והאנשים בעצמם, לא כל כך קלטו טוב, ולא כל כך הבינו, מה יש ללמוד מכל מכונת המלחמה הזאת הענקית, ומהצבא הבריטי, עם ניסיון כזה, שהיתה אז מעצמה עולמית. אבל בכל זאת, מה שנקלט היה גם כן בעל ערך עצום.

טוב, האנשים האלה חזרו הנה למדינה, בתום המלחמה, השתחררו בשנת 1946 בערך, וכאן כבר התחילו עוד לפני השחרור, בעיות פנימיות שלנו עם המנדט הבריטי ועם הערבים גם כן, בשני כיוונים:

היתה הכרזת הספר הלבן, והיו בעיות עם דרישת המוסדות שלנו להביא הנה את ניצולי השואה, וההגבלה של הכנסת יהודים למדינת-ישראל, והתחילה ההעפלה; כמו-כן היו בעיות של לח"י ואצ"ל נגד הבריטים, וגם פעולות של ההגנה נגד הבריטים.

המצב הזה הלך והתדרדר מ-1946-1947 ומ-1947 ל-1948. אבל מבחינת חיל-הים, מבחינת הנקודה הימית, במשך השנתיים האלה מ-1946-1948 גדל הצעד של צי הסוחר. היתה התפתחות מסויימת בסוף המלחמה, שהביאה לפתיחת סוכנויות, לקווי אוניות, לחברות אוניות, ואנשי צי סוחר להם דווקא היתה הזדמנות להשתלב בשטח הזה שהתחיל מבחינה מסחרית ומבחינה ימית. הבנת?

כמו-כן, העניין של ההעפלה, הבאת עולים על-ידי אוניות נתן אפשרות לאנשי צי סוחר, להכנס לשטח הימי של ההעפלה. בכל האוניות היו אנשי פלי"ם, שהתאמנו בתור אנשי צי סוחר, ואנשי צי סוחר שבאו מארצות שונות, יהודים מחו"ל, וזרים גם כן. היתה איזה התפתחות של החלק הזה הימי בשנתיים האלה, או מסוף המלחמה והלאה יותר, עד 1940.

ש. עד 1948?

ת. עד 1948-1950. כן.

עכשיו, אני מצאתי את עצמי, כחוזר מהצי הבריטי, לא כל-כך מתאים להשתלב בשטחים האלה, אבל אני הייתי בקרית-חיים והייתי חבר "הגנה" והשתתפתי קצת בפעולות ה"הגנה", וב-1947 כאשר המצב התחיל כבר, עם הערבים להתדרדר, היו פעולות שונות כבר בגליל, אני הייתי בין מקימי גדול 21, גדול חיל רגלי, ובאוקטובר 1947 אנחנו כבר יצאנו פלוגה לשבי-ציון ושמה עסקנו בפעולות תגמול נגד ערבים וגם בעזרה להורדת עולים שבאו לנהריה, ולצד הצפוני.

כך זה נמשך עד מאי 1948, כאשר הוקם באופן רשמי צבא הגנה לישראל, אני שירתתי בגדוד הזה עד 1949. השתתפתי ברוב הפעולות שלו.
ב-1949 התפתח קרב בחיל-הים הזרוע הימית

(קלטת ב')

- ת. בן-גוריון אז מינה מספר אנשים, עם עוד מספר אנשים מפלמ"ח,
ש. גרשון זאק?
ת. עם גרשון זאק, במגמה להקים חיל-ים.
בינתיים, כבר היה גיוס לחיל-הים וכבר התחילו בתיקון אוניות מעפילים, שחלקם היה גם אוניות ששירתו בתור אוניות מלחמה בצי הקנדי או בצי הבריטי, וכשאני הגשתי בקשה לעבור לחיל-הים מאחר והיה לי ניסיון של הצי הבריטי ובית-ספר ימי, וכשאני באתי, המצב בחיל-הים היה כבר שהיו כבר מספר אוניות פעילות. "ההגנה" היתה בפעילות, ה"ווג'ווד", היתה פריגטה, באותם ימים הגיעה ק-28. הפריגטה הזו, ה-ק-28 הגיעה בלי נשק, כאונית סוחר.
- המזל של חיל-הים היה, שהלוגיסטיקה, המערכות היבשתיות, כמו בתי-מלאכה, תיקונים, אפסנאות, מחנות, כל זה פעל כבר בצורה מסודרת. זאת אומרת, היה, האנשים האלה שהתנדבו, שהגיעו לחיל-הים, היתה להם כבר הכשרה מספיקה להתקין את הרקע הלוגיסטי לכלי השייט.
ש. מתקופת שירותם בצי הבריטי?
ת. לא רק מהצי הבריטי. למערכת הלוגיסטית היו אנשים מהצי הבריטי, היו מצי סוחר, למערכת הלוגיסטית. אבל רוב האנשים שבאו, היו אנשים מהצי הבריטי במערכת הלוגיסטית הראשונה. כן? תיקוני ושיקום אוניות והפעלתן, בהתחלה.
הצד המבצעי היה הצד החלש בינתיים. הצד החלש, מכיוון מעטים מאלה שבאו מהצי הבריטי היו מהצד המבצעי. היו מעטים מאד, יחידים, והצד המבצעי בא ממקורות אחרים לחיל-הים. הוא בא ממקור הפליים, הוא בא ממקור ציוויטאווקיה [בית-ספר ימי באיטליה], הוא בא ממקור צי סוחר, והוא בא ממח"ל. אנשי המח"ל באו במספרים קטנים מאד, אלה היו קצינים או בעלי ניסיון בציים זרים, כמו בצי האמריקאי או הצי הבריטי.
- ש. כשאתה אומר מבצעי, אתה מתכוון לניסיון בים?
ת. פיקוד. כן. פיקוד בים. גם מבצעי וגם פיקוד בים זה הולך ביחד.
ש. אבל לא דווקא מלחמתי.
ת. מלחמתי, מלחמתי.
ש. גם כן מלחמתי.
ת. כן, מבצע, לא הולכים לקטוף שושנים.
ש. אמרת צי סוחר לכן
ת. אנשי צי הסוחר היה להם ניסיון מצויין, גם כן. היו לנו אנשי צי-סוחר, שהפליגו על אוניות צי סוחר במלחמה [מלחמת העולם השנייה].
ש. שיירות לטורבוק?

ת. לא רק לטורבוק, גם לאטלנטיק. היו לנו אנשים, ההשתפות הזו, בהפלגות של צי סוחר הוא היה תמיד מלווה עם אוניות מלחמה בריטיות בתור הגנה, בתותחנות נגד מטוסים ונגד צוללות, או בקרבות ימיים והם רכשו ניסיון מסויים.

זאת אומרת, היו ארבע קבוצות גדולות בחיל-הים :

- הראשונה - מהצי הבריטי ;

- השנייה - אנשי פלי"ם ;

- השלישית - אנשי ציוויטאווקיה ;

- הרביעית - אנשי צי הסוחר ומח"ל.

ש. היו גם אנשים שלא השתייכו לקבוצות האלה? שגייסו אותם?

ת. כן.

ש. ללא רקע ימי קודם?

ת. היו אנשים, שאחר-כך התגייסו ללא רקע ימי, כתוצאה מכל מיני דרישות, של אפסנאות, ונגרות, וכל מיני, חשמלאות, כל מיני מקצועות שהם מלוויים עיקריים, המון משרות, שהכח הזה הימי דורש מסביבו. אבל היו גם אנשים פרטיים, שבאו והתנדבו, פתאום, היה איזה יהודי מגרמניה, שהתברר שהוא היה בצי הגרמני, לפני המלחמה, היו מספר אנשים, כאלה, או מישהו מהולנד, או מישהו מפולניה, כן? יחידים, אבל הם נכנסו ובאו לחיל-הים והתגבשו בתוך חיל-הים.

כשאני באתי לחיל-הים בערך בהתחלת 1949, הפריגטה הראשונה, זאת היתה אונית הדגל כבר, זה נתן סמל של צי, לפני-זה כל אלה היו אוניות מעפילים קטנות או סירות או אוניות בגודל של, מה אני אגיד לך? מה שקראו "אמבטיה" בהתחלה.

אבל כשאני באתי לחיל-הים, אני כבר מצאתי את עצמי על אונית ק-28, שהגיעה הנה מארצות-הברית, נקנתה. זו אוניה קנדית, פריגטה, בלי נשק, וכבר היה עליה פיקוד, בצורה כזאת : מפקד האוניה היה קומנדר ברק, Burke, יהודי, שהיה קצין בצי הבריטי ; סגן שלו - מוקה לימון ; עוד מספר קצינים שהיו בצי-סוחר על האונייה, זה הפיקוד.

בתור מוכנאים : כמעט ולא היתה בעייה. רוב האוניה היתה מאויישת על-ידי מוכנאים ישראלים, שידעו כבר להפעיל בלי שום בעייה מיוחדת.

ש. בתור מה אתה עלית?

ת. אני עליתי על האוניה בתור מוכנאי, קצין מכונה, מועמד להיות ציף, מה שנקרא. אני מצאתי את חברי שניידמסר שהיה כבר ציף. חברים מבית-הספר. יהושע להב, ובצי הבריטי היינו גם כן יחד על האונייה. פוין אוון H.M.S

ת. היינו יחד תקופה מסויימת על אונייה בריטית בשם אונית הוד מלכותו פוין אוון.

ש. פוין אוון?

ת. כן.

זאת אומרת המפקד הראשון שהיה על האונייה היה קצין יהודי [Allen Burke] עם ניסיון של הצי הבריטי. והתחילה סידרת אימונים, הוא התחיל להמחיש וללמד את הקצונה שלנו, מה זה בערך אוניית מלחמה.

- בנוסף לזה, הגיעה הנה מן ספינה, יאכטה, עם מספר מתנדבים מארצות-הברית, קצינים יהודים ששירתו בצי הבריטי. קצין בשם פינרד, קצין בשם בוב אלן, קצין בשם רוזנברג,
- ש. דיק רוזנברג?
- ת. כן
- ש. אמריקאי [דיק רוזנברג הגיע בטיסה עם משפחתו בנפרד מהאחרים]
- ת. אמריקאי. ואני חושב שגם פול שולמן היה על האונייה הזו.
- ש. אהה, הוא היה על האונייה?
- ת. אני לא בטוח. לא בטוח. אבל גם הגיע לחיל-הים יהודי בשם פול שולמן. פול שולמן והקצינים האלה, מתוקף זה שהם היו קצינים בצי האמריקאי, פול שולמן נתמנה להיות מפקד חיל-הים; דיק רוזנברג נתמנה להיות ראש מחלקת הקשר; בוב אלן נתמנה להיות במחלקת הנדסה של חיל-הים; ופינרד לקח על עצמו את הצד התידרוכי. כדי להמחיש וללמד משו.
- ש. באיזה תחום?
- ת. בתחום הימי המבצעי.
- כתוצאה מזה, יום אחד, עד סוף 1949, הגיעו עוד שתי פריגטות, אחת ה-ק-30 שהגיעה בשם "ויוולט", וה-ק-32, [שכחתי את שמה]. זאת אומרת, חיל-הים כבר היה מורכב משלושה כלי-שייט גדולים: שתי קורבטות, שלש פריגטות, וכלי-שייט עזר מסביב, גולשות, ונחתות, ושתי דרום-אפריקות, שולות מוקשים, ותג-אפור. כל מיני כלי-שייט כאלה מסביב.
- ש. סליחה, אתה אומר תג-אפור, אפור זה בגלל הצבע שלו? או למה אפור? אני חשבתי שהכוונה לצבע שלו, אבל אני רואה שתמיד אומרים תג-אפור. מה זה אפור?
- ת. הוא היה בעצם
- ש. זה גוררת, טג? Tug
- ת. גוררת, אבל מאחר והוא היה שייך לחיל-הים, והוא כלי שייט מלחמתי, שגם היה עליו תותח, חימשו את כל האוניות האלה, אני תיכף אדבר על זה, אז קראו להן "תג-אפור", צבעו היה אפור. השם שלו היה תורכי. הוא בא מתורכיה. מה היה שמו? היה לו שם מתורכיה. כן.
- ש. הוא שימש בתור טג? בחיל-הים השתמשו בו גם בתור טג?
- ת. בחיל-הים השתמשו גם בתור טג וגם בתור הכל. הוא גם גרר אחר-כך את אלטלנה. אבל השתמשו בכל, כל כלי-השייט היו "כלבויים".
- אבל השנה הזו שמהתחלת 1949 עד סוף 1949 היתה שנה של אימונים, לימוד החלק המבצעי הימי, וחימוש כלי-השייט. השקיעו הרבה מאד בטיפול. האוניות האלה היו מיושנות, טיפול לחדש אותן, להעלות אותן לרמה טובה, ולחמש אותן. הן באו בלי תותחים, בלי מכונות ירייה, בלי כל מיני אביזרים אחרים מלחמתיים, ופה חימשו אותם. למשל, ק-32 שמו עליה תותחים של 120 מ"מ, והגיע הנה מומחה מאיטליה. התותחים האלה היו גדולים מדי בשביל האונייה, היו צריכים לקבוע את כל התותחים האלה לסיפון.
- בכלל המקבץ הזה של אוניות מכל מיני סוגים, מכל מיני מקומות, היה צריך ללמוד שיטות אמריקאיות ושיטות אנגליות וצרפתיות וכל מיני שיטות שונות ומשונות. מכונות היו מכל מיני סוגים. את מבינה? היתה ואריאציה גדולה מדי, כל דבר היה שונה מהשני. אבל לפחות שלש

פריגטות ושתי הקורבטות היו קנדיות, מאותו סוג, ופה חימשו אותן בצורה שהן הפכו להיות אוניות תותחים, סה"כ. די רציניות מבחינת תותחים.

זאת אומרת, השנה הזאת, מתחילת 1949 עד 1950, 1951, היו אימונים וגיבוש כל הקבוצות האלה, שהיו בתוך חיל-הים, למשהו אחד, שנקרא אחר-כך חיל-הים הישראלי.

בינתיים, גם הגרעין הפיקודי בתוך השייטת, זו היתה נקראת שייטת 1 ושייטת 5, כן? השתנה. האמריקאים לאט לאט שינו מקומם ואת מקומם תפסו ישראלים את המקום של האמריקאים. למשל: שולמן ויתר על פיקוד חיל-הים לטובת לימון, מוקה לימון. [צ"ל: שלמה שמיר] הוא חשב, הגיע הזמן שישראלי יפקד על חיל-הים. כתוצאה מזה כבר באו, מתוך השייטת קצינים ומפקדים ישראלים על כל כלי-השייט האלה.

ב-1951 או אמצע 1950 חיל-הים נתפנה כולו, רוב הקצונה של חיל-הים למבצע שנקרא "מבצע ימי לימוד", ורוב הקצינים, בהדרגת האמריקאים ו.. זרים, עברו כחודשיים - חודש וחצי "מבצע ימי לימוד", שנתן רקע תיאורטי, אמנם לא כל בסיס, אבל רקע מצויין, תיאורטי, ימי, לוחמתי. של לוחמה ימית.

השנתיים האלה, כבר טמנו בקרבן, בתוך הקבוצה הזו של אנשי חיל-הים גם של חוף-המבצעים, וגם כלי-השייט מן גיבוש ומן קבוצה של חיל ים. אמנם לא היה עדין חיל-הים של בריטניה, אבל את צריכה להבין, שהאוייב צפה בנו אז, והוא ראה פתאום "ארמדה" ישראלית, שטה על פני הים. מכיוון שבחיל-הים כאשר היתה כוננות, או החליטו על אימונים בים, אז ראית יצאו פתאום המון כלי-שייט, מכל הסוגים, וכבר גם הקימו יחידה של MTB - Motor Torpedo Boat, גם היא קמה בד-בבד עם הקמת השייטת הגדולה, וביחד התגבש אימון משולב של ספינות טורפידו עם כלי-שייט גדולים.

ועם כל הביקורת, מה שקלט תמיד את העין שלי, שלחיל-הים היתה הצלחה, קודם כל מבחינה אחת - הלוגיסטית; ברגע של כוננות או תרגיל כוננות, תוך ארבעים ושמונה שעות, פחות או יותר, כל המערך הימי של חיל-הים התמלא ויצא לים. קודם כל יצא אל הים, עם כל התקלות, וזה באמת היה הודות לחלק הלוגיסטי, שהיה עם ניסיון מסויים מלפני חיל-הים. זה היה משהו מפליא. אני אחר-כך הייתי קורא, כשהייתי בכלי-השייט, את דו"חות המודיעין שבאו מהאוייב, בתור קצין באונייה, והם נתנו שם רשימה של כל כלי-השייט האלו, שהיו על-פני המים. זאת אומרת, הם התחשבו באוניות האלה, בסה"כ הן לא היו אוניות קרב, אבל הם לקחו בחשבון שהם על פני המים, צפים.

ש. כח ימי.

ת. כח ימי! כן. זה היה Fleet in Being, כפי שאמר אדמירל אמריקאי, מה היה שמו? הפילוסוף של הצי האמריקאי. יש ספר חשוב מאד שלו.

זאת אומרת, הוא קרא לזה Fleet in Being, זאת אומרת, היה בכל זאת צי, being חיל-הים, מבחינה צבאית, לוחמה, זה היה עדיין דבר די קשה להגיד, די קשה להגיד, שהוא יכול להלחם באיזה sea battle איך שזה נקרא, הוא עדיין לא היה בנוי בשביל sea battle. אבל, עובדה היא, שהיו בעיות רבות בחיל-היבשה, בחיל האוויר עם האויב, הציים של מדינות-ערב, התרחקו, לא פתחו אף פעם אחת באיזה שהיא פעולה צבאית. זאת עובדה. זאת אומרת, שלפי ההערכה שלהם, ולמרות שהיה להם כלי-שייט הרבה יותר מסוכנים מאשר שלנו, היה להם כבר משחתות,

ש. מי זה להם?

ת. האויב שלנו, המצרים, לבנונים, סורים,

ש. ללבנונים ולסורים היה חיל ים אפקטיבי?

ת. היה להם חיל ים, שיכל להתמודד איתנו. האוניות שלנו לא היו אוניות קרב אמיתיות, עד בוא המשחתות, חוץ מה-NTB, שהן היו ספינות תקיפה, עם טורפידו, כלי השייט האלה היו בנויים למלחמת תותחים. הם נמנעו מלהיכנס לכל מגע איתנו במשך שנים, עד למלחמת כאשר פעם ראשונה "איברהים אל-אוול" התקיפה את נמל חיפה.

זה, עד פה אני נתתי את הרקע. מפה והלאה אני רוצה לעבור לכל מיני אירועים אחרים. אני בטוח שאת קיבלת כבר על התפתחות של חיל-הים לאחר מכן, כאשר הגיעו המשחתות עם הקרבות השונים,

ש. כל אחד נותן את הסיפור שלו.

ת. טוב. אני רוצה להתחיל במלחמת קדש - סיני.

הרקע לפני, בים, בשייטת, מה שאני זוכר, של חיל-הים

הרקע של חיל-הים היה שבמשך השנים האלה, עד מבצע "קדש" - זה מלחמת סיני, זה היה ב-1956, היה ששה"כ לחיל-הים היו שנות רגיעה. השנים האלה נוצלו לאימונים, נוצלו לפיתוח הידע של לוחמה ימית, נשלחו כבר מספר קצינים לחו"ל, לארה"ב, לבריטניה, לצרפת, וכבר חזרו עם ניסיון של ציים מודרניים. אני גם הייתי כבר בארה"ב בקורס של צי ארה"ב

ש. איפה?

ת. אני הייתי בניו-ג'רסי, בביון.

ש. זה בית-ספר ימי?

ת. זה בסיס ימי ענקי, שיש בו גם בתי-ספר. Byonne New-Jersey,

ש. מראה חליפת אמודאי ומסביר :

ת. הצלילה הזאת היא לא לשם ספורט, היא לשם עבודה. כך שאתה תוכל להיות מוגן, ולקבל את כל מה שאתה צריך. ולבצע עבודה מסויימת. הקורס בביון בניו-ג'רזי נמשך כחמישה וחצי חודש.

ש. ומה גומרים אלה שמסיימים?

ת. qualified diving Officer ו-qualified serving officer

ש. בכלל לא מכונה

ת. לא. לא מכונה.

ש. זה מביא אותי באמת לשאלה : על אונית קרב, כל איש יש לו את העמדה,

ת. באוניות שלנו היו שתי עמדות חשובות: אחת, זה המכונה עצמה, בעת קרב, היא מאיישת הרבה יותר אנשים מאשר בהפלגה רגילה;

ש. המכונה?

ת. כן. המכונה. עובדת על יריות גבוהות, על שני צדדים, על כל המנועים, ומאיישת הרבה יותר אנשים, מאשר בהפלגה רגילה, שזה שליש ממחלקת, והעמדה השנייה, הראשית של מכונה, זה כיבוי אש והסרת נזקים, כמו שאונייה יכולה לפגוע היא יכולה להפגע. והתפקיד השני הראשי של מחלקת המכונה זה בקרת נזקים וכיבוי אש, ובאותה צורה שהיא הולכת לפגוע באונייה אחרת, היא יכולה להיפגע ואז יש צורך לשמור על האונייה ולתת לה אפשרות להמשיך.

אם כך, אני אדבר עד מבצע סיני.

סה"כ לחיל-הים היתה רגיעה מסויימת מבחינת פעולות מבצעיות או לוחמה. השנים האלה נוצלו לאימונים, נוצלו ללמידה של הלוחמה הימית, וכבר נשלחו קצינים שלנו לחו"ל, אני הייתי אחד מהם, ובשנת 1951 כבר נשלחתי לקורס של SALVAGE [הצלה], שמטרתו גם היתה בקרת נזקים לאוניות שלנו וגם כיבוי אש, וזה היה בתור קצין מכונה, והתקופה הזו נוצלה גם לצמצומים בחיל-הים.

ש. צימצומים?

ת. כן. זאת אומרת, בתקופה הזו של השנים האלה, היתה אפשרות להעמיד חלק מכלי-השייט בכוננות מסויימת, [אך] לא בפעילות, לחסוך בכסף, בדלקים וכח-אדם, ולהתבסס על מילואים של חיל-הים. זאת אומרת, חיל-הים כבר ניצל את התקופה הזו להחזיק גרעין. אז היו כבר שלש פריגטות - להחזיק אותן על פני השטח, או שתי פריגטות עם סירות טורפידו, ולהתבסס בחלקו גם על מילואים, ומספר כלי-שייט הועמדו בכוננות מסויימת. וזה היה אחד מעיקרי הפעילות של חיל-הים - לאמן ולהפעיל את כל הכח במהירות המינימלית על-ידי תוספת של אנשי-מילואים.

נוסף לזה נשלחו כבר קצינים לחו"ל, לבתי-ספר צבאיים שונים. אני הייתי אחד מאלה שנשלחו לארה"ב, והצטבר בחיל-הים, כבר בשנים האלה, משהו של פילוסופיה ימית משלו: מלחמת תותחנות משלו, פילוסופיה ימית משלו

ש. לעומת ציים אחרים?

ת. לא לעומת ציים אחרים, [אלא] אנחנו היינו אסכולה של ציים שונים, מכל מיני: אמריקאי, איטלקי וצרפתי, מכל האסכולות האלה, שאנחנו היכרנו, אנחנו היינו צריכים לגבש את האסכולה שלנו. את תורת הלחימה של צי חיל-הים הישראלי, לעומת המנטליות והתפיסה של האוייב.

ש. הערבי?

ת. הערבי. כמובן.

בשנת 1951, חיל-הים התארגן להפלגה לארה"ב, להיות אורח של הצי האמריקאי. בן-גוריון פתח אז את הבונדס בפעם הראשונה, ושתי אוניות של חיל-הים: (1 ה-ק-30 וה-ק-20, סליחה, ה"הגנה", הפליגו מחיפה

ש. אתה היית על איזה?

ת. אני הייתי לפני זה על "מזנק". "מ"מזנק" אני באותה שנה נסעתי לקורס הזה בארה"ב.

- מאז במקום לטוס בחזרה לארץ-ישראל, היה לי כרטיס טיסה בחזרה, בתום חמישה וחצי חודש, היה לי המזל ששתי האוניות הגיעו לארה"ב והשתתפתי בכל האירועים של הבונדס.
- ש. למשל איזה אירועים?
- ת. למשל איזה אירועים? מצעד ברחובות ניו-יורק, [לאורך] Fifth Avenue. לא רק עם מדיום חדשים, תפרו לנו שם מדיום חדשים,
- ש. לבנים?
- ת. לבנים וכחולים.
- לפני שהאוניות הגיעו, יהודה בנרון, זאת אומרת, בתקופה שלפני שאני גמרת את הקורס בצי האמריקאי הגיע יהודה בנרון לניו-יורק, כשלושה שבועות, בתור קצין קישור ל-officer לתאם
- ש. איך אמרת? לייסון אופיסר?
- ת. לייסון אופיסר, קצין קישור.
- אז הוא הגיע שלושה שבועות לפני שהאוניות היו צריכות להגיע. באותה תקופה בדיוק כבר גמרת את הקורס שלי בצי האמריקאי, אותו הארכיכו לי.
- ש. את הקורס?
- ת. את הקורס, מה הארכיכו לי? היה קורס תיאורטי, ולאחר מכן בית-הספר החליט לעשות עבודה מעשית, הטביעו ספינה מסויימת ושאנחנו נוציא אותה, ואני קיבלתי אישור להשאר עוד שלושה שבועות עם הצוות הזה, להוציא את האונייה הזאת.
- ש. ואיפה עשו את זה? בניו-ג'רזי?
- ת. עשו את זה ב-Hudson River אצלם לא בעייה, לקחת אוניה, לתת לה מכה שתטבע. היינו צריכים להעלות אותה, וזה היה קורס, אז היה לי מזל שאישור לי להשתתף בעבודה מעשית, ואז הגיע בנרון בתור לייסון אופיסר, קצין קישור לצי האוניות שלנו. מפקד השייטת, היה כבר שלמה אראל, כן? והחליטו שאני אשאר ואני אחזור עם האוניות והשתתפתי בכל האירועים.
- ש. התחלת לספר, היה מצעד, מה עוד היה? ארוחות בטח.
- ת. קודם כל, לא רק ארוחות. בן-גוריון, היה מצעד, זה היה Israeli Navy Good Will Pavade, בניו-יורק.
- ש. בטח היה מאד מרגש.
- ת. מה זה מרגש. את היית צריכה לראות את המעמד, מה ששמה הלך, מה היהודים עשו שם. זה היה אחרי מלחמת העצמאות, כל היהודים נורא התגאו שבאמריקה זה היה להם נורא חשוב, יותר מאשר לנו, אולי. ליהודים האמריקאים. כולם על הבמה - הם לא היו כאלה כן [הכוונה: תמיכה גלויה במדינת-ישראל]. על-פי רוב ישבו בשקט אבל אחרי קום מדינת ישראל זה נתן ליהודים קפיצה עצומה. להם עצמם.
- למשל, היה קונצרט ב"קרנג'הול", של יהודי מינוחין, וכל מיני. כן? ואנחנו הוזמנו, ושם, בתום הקונצרט, ישבו כולם, הרבה מיליונרים במקום
- ש. בשביל זה בן-גוריון בא. לא יכולים להקליט את התנועה שלך.
- ת. תרמו. כן. אני זוכר, שהמארגן, הקריין עמד על הבמה ואמר, מיסטר כך וכך, כמה אתה?
- ש. בקול?
- ת. בקול, אחד אמר Two Million ואחד One Million, נתנו הרבה כסף, אבל מצד שלנו זה היה במעגן של הצי האמריקאי, ב-Forteen Street, שם היה המעגן של הצי האמריקאי, ב-Forteen Street ואת צריכה

- להבין, ששתי אוניות מלחמה ישראליות, פעם ראשונה עם דגל ישראלי, עומדות ליד האוניות האמריקאיות, והיה open sea כל יום באוניות שלכם או של האמריקאים?
- ש. שלנו. שלנו.
- ת. שבאו לבקר
- ת. באו לבקר מאות, אלפים של יהודים, ובחורות, והזמינו אותנו. מה. כן? היה אירוע גדול. יש לי תמונות, יום אחד אני אראה לך, את המצעד בניו-יורק
- ש. היה לכם קשר עם הצי האמריקאי? אנשי הצי?
- ת. ודאי
- ש. כלומר, אירועים משותפים?
- ת. היו גם אירועים משותפים, כן. עם הצי האמריקאי, מונה גם קומנדר של הצי האמריקאי, שהיה אחראי עלינו.
- ש. ככה זה נהוג בציים? שיש שייטת של מדינה אורחת אז המדינה המארחת נותנת מפקד על? לא מפקד על, אלא קצין קישור שהוא עומד לרשות המפקד שלנו, בכל בעייה. מקומית, של הצי, כל בעייה. אם טכני ואם אחר, כל הבעיות. הוא יודע, וזה תפקידו.
- ש. אפשר להקביל את זה שיהודה בנרון היה קצין קישור, כשהיה הביקור של מונטבאטן בארץ.
- ת. כן. בדיוק. כל אירוע ימי הצי המקומי מספח קצין קישור לפתור כל בעייה שהם לא מתמצאים בה. כן? פה במדינה. ובסוף, קיבלנו במיסדר, לפני שהפלגנו, במיסדר על הרציף של הצי האמריקאי כל אנשי חיל-הים קיבלנו במיסדר כבוד את הדגל של הצי האמריקאי מתנה לצי הישראלי. כן? היו אירועים שונים, היה דבר גדול, ואני חזרתי עם כלי-השייט האלה לארץ.
- ש. מתי זה היה?
- ת. ב-1951.
- ש. חזרת כנוסע או בתפקיד?
- ת. חזרתי בעצם כנוסע, אבל כשאת באונייה אין נוסע, לקחתי כבר משמרת כן? זה היה טיול יפה של כמה ימים מניו-יורק לחיפה, עשרים ושמונה ימים.
- ש. כמה? כמה קשר הפליגו השתיים האלה?
- ת. אנחנו יכולנו להפליג בשמונה-עשרה קשר, אבל הפלגנו ב-13 קשר בערך כדי לחסוך בדלק, לטווח ארוך, מניו-יורק עד גילברטר זה מקום ראשון שבו יכולנו לתדלק.
- ש. לא לקמץ בגלל הדלק, אלא בגלל שלא היה לכם איפה לתדלק בדרך?.
- ת. כן. ברור. זה אירוע אחד שהיה בשנים האלה, ואם ככה, אז אני בערך הסברתי את הרקע כבר, עד מלחמת סיני.
- אני בפרק הבא אתמסר למלחמת סיני, מכיוון שזו היתה בעצם המלחמה הראשונה שפרצה בחיל-הים מאז, אירועים שונים היו, אבל קטנים. לא משהו מיוחד. זו מלחמה ראשונה שתפסה את חיל-הים, כפרטנר למבצע. ואני בפעם הבאה אתמקד בזה או באירוע נוסף.

סוף פגישה שנייה

עד 565 צד ב' קלטת 1